

**АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ
КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ**

Отговорният бизнес - за бизнес по правилата.

Изх. № 213/01.10.2026 г.

**ДО
Г-Н ГЪЛЪБ ДОНЕВ,
ЗАМЕСТИНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
И МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Относно: Проекти на закони за изменение и допълнение в областта на данъчното и счетоводното законодателство, публикувани от Министерството на финансите

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДОНЕВ,

Асоциацията на индустриалния капитал в България разгледа представения от Министерството на финансите пакет от законодателни промени в областта на данъчното облагане, счетоводната отчетност и публичните финанси.

АИКБ последователно отстоява позицията, че конкурентоспособната данъчна среда е едно от основните сравнителни предимства на българската икономика. Данъчната система следва да бъде проста, предвидима и устойчива, с ниски ставки и широка данъчна основа, да осигурява равнопоставеност между данъкоплатците и да не създава неоправдани административни разходи за предприятията. Повишаването на бюджетните приходи следва да се търси преди всичко чрез икономически растеж, разширяване на данъчната база, ограничаване на недекларираната икономическа дейност и подобряване на събираемостта, а не чрез увеличаване на данъчната тежест върху коректните данъкоплатци.

В този контекст оценяваме положително, че значителна част от предложенията са насочени към облекчаване на бизнеса, актуализиране на стойностни прагове, които не са променяни от години, стимулиране на инвестициите и намаляване на регулаторната тежест. Наред с тях обаче се предлагат и мерки, които създават съществени рискове за данъчната неутралност, предвидимостта на стопанската среда, равнопоставеността между предприятията и инвестиционната активност.

АИКБ изразява следното становище по отделните законопроекти и предложения:

1. ЗАКОН ЗА ДАНЪЦИТЕ ВЪРХУ ДОХОДИТЕ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА

1.1. Увеличаване на данъчните облекчения за деца и за деца с увреждания

АИКБ подкрепя предложението и разглежда тази промяна не просто като данъчна преференция, а като елемент от необходимата дългосрочна демографска политика на страната. България е изправена пред сериозни демографски проблеми, които вече се проявяват пряко и на

пазара на труда. Поради това политиката за подкрепа на семействата следва във все по-голяма степен да насърчава трудовата активност.

Данъчното облекчение ще доведе до увеличение на разполагаемия доход на работещите родители, което е по-устойчив подход от разширяване единствено на системата от социални трансфери, тъй като подкрепата с данъчно облекчение е пряко обвързана с трудова активност, създаване на БВП и плащане на данъци и осигурителни вноски.

1.2. Ново данъчно облекчение за детско развитие

АИКБ подкрепя предложението, защото мярката има едновременно два положителни ефекта.

От една страна, тя стимулира семействата да инвестират в развитието на децата си чрез финансиране на STEM обучение, чуждоезиково обучение, допълнителни образователни занимания, спорт, изкуства и други извънкласни дейности. Това е инвестиция в човешки капитал и има дългосрочен обществен и икономически ефект.

От друга страна, изискването разходът да бъде документално доказан създава допълнителен стимул за изсветляване на сектори, в които все още съществува значителен обем плащания без счетоводен документ. За да използва облекчението, родителят ще изисква документ за извършения разход, което ще води до деклариране на съответния оборот и облагане на дохода. По този начин част от първоначалния негативен бюджетен ефект от данъчното облекчение може да бъде компенсиран чрез разширяване на декларираната данъчна основа при лицата, предоставящи обучителни услуги.

2. ЗАКОН ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ

2.1. Увеличаване на прага за задължителна регистрация по ЗДДС

АИКБ подкрепя увеличаването на прага от 51 130 евро на 75 000 евро. Това е мярка в подкрепа на микро- и малките предприятия и едновременно данъчно и административно облекчение. Директива (ЕС) 2020/285 допуска праг до 85 000 евро, а предложените 75 000 евро са близо до максимално допустимата стойност. При предприятията с малък оборот разходите за регистрация, текущо счетоводно администриране и изпълнение на всички задължения по ЗДДС могат да бъдат непропорционално високи спрямо размера на дейността им.

Същевременно се запазва възможността за доброволна регистрация, което позволява предприятията, за които общият режим е икономически по-благоприятен, да продължат да го използват.

2.2. Задължителна регистрация при доставки на земя и нови сгради

Мярката има основание, доколкото цели да преустанови практики, при които фактическа стопанска дейност по строителство и последваща реализация на новопостроени обекти се структурира по начин, позволяващ избягване на облагането с ДДС.

Същевременно новата разпоредба не трябва да създава пречки пред нормалното функциониране на пазара на недвижими имоти и строителния сектор. Особено важно е еднократното разпореждане с лично имущество от физическо лице да не води автоматично до въвличането му в режима на ЗДДС. Това се отнася и за случаите, когато физическо лице-собственик на земя учредява право на строеж върху своя имот срещу получаване на самостоятелни обекти в бъдещата сграда.

Предлагаме да бъдат въведени ясни законови критерии, които разграничават независимата стопанска дейност от еднократното управление и разпореждане с лично имущество.

2.3. задължително електронно фактуриране за вътрешни доставки от 2028 г.

АИКБ принципно подкрепя въвеждането на задължително електронно фактуриране от 2028 г. Мярката може едновременно да автоматизира бизнес процесите, да намали разходите по обработване на документи и да ограничи възможностите за данъчни измами.

Тъй като тази мярка ще представлява значителна реформа по отношение на администрирането и плащането на ДДС, препоръчваме преди задължителното въвеждане на електронното фактуриране платформата да бъде напълно изградена, публично достъпна за тестване и натоварващо проверена. За целта техническите спецификации трябва да бъдат публикувани достатъчно рано, за да могат производителите на счетоводен и ERP софтуер да адаптират продуктите си.

Особено важно е електронното фактуриране да замени, а не да дублира съществуващи административни задължения. Не е приемливо една и съща информация да се изпраща на НАП чрез структурирана електронна фактура, дневници по ЗДДС, SAF-T и други паралелни информационни канали. След като приходната администрация ще разполага със структурирани данни в реално време, следва максимално да се използват предварително попълнени декларации, автоматични проверки и постепенно отпадане на излишни отчетни регистри. Необходимо е да бъде осигурено и безплатно решение за микропредприятията, които не разполагат със собствен специализиран софтуер и ИКТ капацитет.

3. ЗАКОН ЗА КОРПОРАТИВНОТО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ

3.1. Увеличаване на стойностния праг за данъчни амортизируеми активи

АИКБ подкрепя увеличаването на прага от 700 лв. на 1 000 евро. Прагът от 700 лв. е в сила от началото на 2008 г. и практически не е актуализиран близо две десетилетия, въпреки значителното увеличение на общото ценово равнище през този период. Съществуващата ниска стойност води до включване в данъчния амортизационен план на все повече нискостойностни активи, при които административният разход по проследяване и амортизиране е неоправдан спрямо стойността им. Предложеният праг от 1 000 евро ще намали административната тежест и ще осигури по-адекватно данъчно третиране на нискостойностните активи.

3.2. Пренасяне на данъчни загуби

АИКБ смята, че удължаването на срока за пренасяне на данъчните загуби от 5 на 10 години е правилно и необходимо. При предприятия с големи първоначални инвестиции, продължителни инвестиционни цикли, реструктуриране или значителни загуби в период на икономическа криза петгодишният срок често е недостатъчен за пълното приспадане на натрупаната данъчна загуба.

Предложеното ограничение за приспадане на натрупани данъчни загуби до 70% от положителния данъчен финансов резултат обаче поставя различен проблем. Например - предприятие, което все още има неприспадната данъчна загуба, ще бъде задължено да плати корпоративен данък върху поне 30% от положителния си резултат, преди тази загуба да е изцяло приспадната. Това ще създаде ситуация, при която за един средносрочен инвестиционен цикъл може да бъде платен данък преди предприятието фактически да е възстановило предходните си данъчни загуби.

В тази връзка не намираме достатъчно обосновка защо е избран именно праг от 70%.

АИКБ предлага да се запази действащият режим за първите пет години, през които натрупаната данъчна загуба да може да се приспада до 100% от положителния данъчен финансов резултат. За следващите пет години от удължения десетгодишен срок може да се прилага

предложеното от Министерството на финансите ограничение за приспадане до 70% от положителния данъчен финансов резултат. По този начин удължаването на срока от 5 на 10 години ще представлява реално облекчение за бизнеса, без едновременно с това да се влошава действащият режим за приспадане на данъчни загуби през първите пет години.

3.3. Ускорена данъчна амортизация за AI и високопроизводителни технологии

АИКБ смята, че предложената мярка е в правилната посока.

Повишаването на производителността на българските предприятия изисква значителни инвестиции в цифровизация, автоматизация, изкуствен интелект и високопроизводителна инфраструктура. Не виждаме обаче икономическо основание този инвестиционен стимул да бъде ограничен само до тригодишен период. Предлагаме режимът да бъде постоянен или поне законът да предвиди оценка на резултатите през 2029 г. и възможност за неговото автоматично продължаване при доказан положителен ефект.

3.4. Ваучери за храна

АИКБ отчита положително почти двойното увеличаване максималната месечна стойност на ваучерите за храна до 200 евро и увеличаването на общата годишна квота от 818 млн. евро на 1,5 млрд. евро.

Ваучерите за храна представляват социална придобивка, която работодателите широко използват като инструмент за мотивация и задържане на работници и служители. В общия случай ваучерите не се възприемат от работниците като заместващи част от трудовото възнаграждение и не представляват част от договорената работна заплата.

Освен социалната си функция ваучерите имат и важен ефект за изсветляване на оборотите, особено в търговията с храни. Плащането чрез ваучер е напълно проследимо и ограничава възможностите за недекларирани продажби. Следователно фискалният ефект от ваучерите не трябва да се оценява единствено през размера на данъчната преференция.

Предложеният режим за облагане на ваучерите за храна облага не само увеличението от приблизително 102 евро до 200 евро, а и частта, която досега е била напълно необлагаема. Това може да намали стимулите за работодателите да използват инструмента.

АИКБ предлага 7-процентният данък да се прилага само върху допълнителната стойност над действащия досега необлагаем размер. Алтернативно, ако Министерството на финансите държи облагането да обхваща цялата стойност на ваучера, считаме за по-балансиран вариант ставката да бъде значително по-ниска - 3,5%.

Така би могъл да се постигне допълнителен бюджетен приход, без да бъде поставено под риск широкото използване на инструмента.

3.5. Данък върху т. нар. „свръхпечалба“

АИКБ не подкрепя предложението в представения му вид и счита, че текстовете следва да бъдат основно преработени след извършване на пълна икономическа и секторна оценка на въздействието. Не оспорваме обстоятелството, че през последните години в отделни отрасли и предприятия е реализирана необичайно висока доходност. Не оспорваме и правото на държавата при извънредни обстоятелства да разглежда възможността за временно облагане на тази извънредна доходност, но именно поради извънредния характер на подобен инструмент той трябва да бъде основан на изключително ясна икономическа логика, обективна методика и безспорно равнопоставено третиране. Предложеният механизъм не изпълнява в достатъчна степен тези изисквания.

АИКБ отчита, че част от засегнатите отрасли са силно концентрирани. Ако високата доходност е следствие от недостатъчна конкуренция, високи бариери за навлизане на пазара или

злоупотреба с пазарно положение, това представлява преди всичко въпрос на конкурентната и секторната регулация. Облагането на печалбата не отстранява причината за недостатъчната конкуренция. От друга страна, административното определяне на цени, лихви, такси или допустими маржове също не представлява приемлива дългосрочна алтернатива в пазарна икономика. Правилният отговор е ефективна конкуренция и работещи регулатори.

Понятието „свръхпечалба“ не може да бъде сведено единствено до ръст на номиналната счетоводна печалба, тъй като по-високата абсолютна печалба сама по себе си не доказва наличие на извънреден доход. Предприятие може да увеличи печалбата си вследствие на увеличен оборот, инфлация, придобиване на друго предприятие, разширяване на производствения капацитет, нови инвестиции, увеличение на капитала или подобряване на производителността. Например, ако приходите на предприятие се увеличат два пъти и печалбата също се увеличи два пъти, това не означава непременно, че неговата рентабилност се е увеличила. Следователно анализът следва да отчита не само абсолютната печалба, а и показатели като марж на печалбата, възвръщаемост на капитала, размер на активите, направени инвестиции и поет риск.

Според АИКБ не е представена убедителна икономическа обосновка защо именно 20% увеличение над средната печалба от предходните години представлява границата между нормална и „свръхпечалба“. Натрупаната инфлация през разглеждания период е значителна и номинален ръст на печалбата от 20% може да не представлява никакъв реален ръст след отчитане на ценовото равнище и мащаба на дейността.

Друг недостатък на представената методика за определяне на „свръхпечалба“ е, че предложената формула не отчита в достатъчна степен промяната в икономическия мащаб на предприятието. Компания, която е придобила конкурент, построила е нов производствен капацитет, разширила е мрежата си или е извършила значителни инвестиции, закономерно може да реализира по-висока абсолютна печалба. Това е необходимо, за да бъде възстановена инвестицията и да се осигури нормална възвръщаемост на вложения капитал. При сегашната формула именно предприятията, които са инвестирали и са разширили дейността си, могат да бъдат допълнително обложени за резултата от тези инвестиции.

Подобен механизъм за извънредно облагане създава погрешен икономически стимул и вместо да насърчава инвестициите, данъчната система може да санкционира успешно реализираната инвестиция.

Проектът предвижда специален контролен механизъм, при който съотношението между данъчната печалба и финансовия резултат преди лихви се сравнява с историческа средна, като значително отклонение може да доведе до корекция на данъчната печалба. Това създава няколко проблема.

Първо, при финансовите институции и особено при банките лихвената дейност е в основата на бизнес модела и класическият ЕВІТ няма същата икономическа информативност, както при нефинансово предприятие.

Второ, въвеждането на изключение за „обективни икономически причини“ неизбежно ще доведе до сложни доказателствени производства между предприятията и НАП и до риск от продължителни административни и съдебни спорове.

В проекта данъкът е определен като еднократен и приложим само за 2027 г. Въвеждането на извънреден секторен данък представлява силно негативен сигнал към инвеститорите. След като веднъж е създадена практика временен бюджетен недостиг да бъде компенсиран чрез ново секторно облагане, съществува риск подобен подход да се повтори или да се разшири към други сектори при следващ фискален проблем.

Подобен подход вече беше приложен през 2025 г. спрямо минната индустрия. Той не реши нито един структурен проблем в сектора, не подобри конкуренцията и не промени пазарната среда, а единственият резултат беше допълнителен приход за бюджета. Ако държавата твърди, че в даден сектор има „свръхпечалба“, извънредното облагане трябва да бъде съпроводено с мерки, които отстраняват причините за нея и създават реална конкурентна среда. В противен случай това не е икономическа политика, а чисто фискално изземване на ресурс.

АИКБ счита стабилността на данъчната система за важен инвестиционен актив на България и този актив не следва да бъде поставян под риск заради еднократен фискален ефект.

4. ЗАКОН ЗА АКЦИЗИТЕ И ДАНЪЧНИТЕ СКЛАДОВЕ

4.1. Акциз върху автомобили с мощност 250 kW и повече

АИКБ разбира фискалната и икономическата логика за диференцирано облагане на автомобили с ясно изразен луксозен характер, но счита, че предложението трябва да бъде прецизирано.

Акцизите по своята икономическа природа могат да бъдат използвани както при стоки с отрицателни външни ефекти, така и при ясно изразено луксозно потребление. В публикувания проект обаче не откриваме изрично изключение за електрически автомобили. Това създава реален риск изцяло електрически автомобили и хибриди да попаднат в режима единствено поради високата мощност на електрическото задвижване. Подобен резултат би противоречал на останалите политики за декарбонизация на транспорта.

АИКБ предлага изцяло електрическите автомобили да бъдат изрично изключени от облагането, а за хибридите следва да бъде разработен критерий, който отчита емисиите и характеристиките на задвижването, а не само сумарната мощност.

5. ЗАКОН ЗА ХАЗАРТА

АИКБ подкрепя силното ограничаване на рекламата на хазартни игри. Ограниченията следва да бъдат прилагани последователно и по отношение на косвените форми на реклама, включително в онлайн среда.

АИКБ подкрепя увеличаването на данъчната и таксовата тежест върху хазартната дейност, като според нас следва да бъде анализирана и възможността за по-съществено увеличение, при условие че предварителната оценка покаже, че това няма да стимулира преминаването на потребителите към нелицензирани оператори.

АИКБ не подкрепя възможността хазартните оператори да не внесат част от променливата такса, когато съответната сума бъде използвана за спонсорство, реклама или дарения към определени спортни организации. Тази конструкция не е последователна с общата цел за ограничаване на рекламното присъствие на хазартните оператори. Ако държавата преценява, че част от приходите от хазарт следва да финансират спорта, това трябва да става чрез публичния бюджет и прозрачни програми, а не чрез данъчна преференция, която едновременно позволява реклама на оператора.

АИКБ подкрепя дистанционната свързаност на игралното оборудване с информационните системи на НАП и изискването чуждестранните онлайн оператори да имат реално място на стопанска дейност в България. Автоматизираното отчитане на залозите, изплатените печалби и приходите увеличава прозрачността, намалява възможностите за укриване на обороти и подобрява равнопоставеността между операторите.

6. ЗАКОН ЗА МЕСТНИТЕ ДАНЫЦИ И ТАКСИ

АИКБ подкрепя предложението за актуализиране на данъчните оценки на недвижимите имоти. Данъчните оценки в България не са актуализирани от 2008 г. и вследствие на това разликата между данъчните и действителните пазарни стойности в голяма част от страната е станала прекомерна. Оценяваме положително поетапното извършване на актуализацията, вместо еднократно рязко увеличение.

АИКБ подкрепя решението увеличените данъчни оценки да не бъдат автоматично пренасяни в размера на такса битови отпадъци. Настояваме принципът „замърсителят плаща“ да влезе в сила от 1 януари 2027 г. и прилагането му да не бъде отлагано повече, включително по отношение на предприятията. Размерът на ТБО следва да бъде обвързан с действително генерираното количество отпадъци, а не със стойността на недвижимия имот. Само така таксата ще изпълнява предназначението си и ще създава реални стимули за намаляване на отпадъците.

7. ЗАКОН ЗА СЧЕТОВОДСТВОТО И ЗАКОН ЗА НЕЗАВИСИМИЯ ФИНАНСОВ ОДИТ И ИЗРАЗЯВАНЕТО НА СИГУРНОСТ ПО УСТОЙЧИВОСТТА

АИКБ подкрепя предложените изменения, свързани с отчитането на устойчивостта. Проектът предвижда задължителното отчитане да се прилага за предприятия, които едновременно надвишават 450 млн. евро нетни приходи от продажби и 1 000 души средна численост на персонала. Това ще изведе значителен брой предприятия извън обхвата на задължителното отчитане и е правилна стъпка към възстановяване на принципа на пропорционалност.

Особено важна за АИКБ е защитата на малките и средните предприятия, които са доставчици на големи дружества, задължени да изготвят устойчивост на отчетност. Проектът въвежда категория „защитено предприятие“ и изрично дава възможност такова предприятие да откаже предоставянето на информация, надхвърляща доброволните стандарти, а договорни клаузи, задължаващи го да предоставя повече информация за целите на отчитането на устойчивостта са необвързващи. Формалното освобождаване на МСП от задължение за отчетност би било безпредметно, ако големите предприятия могат просто да прехвърлят собствените си информационни задължения към доставчиците си по веригата на стойността.

АИКБ настоява да не се въвеждат национални изисквания над минимално необходимите съгласно европейското право и защитата на МСП да не бъде заобикаляна чрез подзаконови актове или договорна практика.

АИКБ смята, че принципно правилно е изискването за разумна сигурност да бъде заменено с режим на ограничена сигурност при верифицирането на информацията за устойчивостта, тъй като самата Директива (ЕС) 2026/470 е насочена към по-пропорционална рамка и намаляване на прекомерните административни и финансови разходи при отчитането на устойчивостта.

Наред с принципната ни подкрепа за измененията считаме, че следва да бъде осигурен допълнителен преходен период за предприятията от т.нар. „първа вълна“, които продължават да попадат в обхвата на задължителното отчитане. Съществени промени в европейската рамка и стандартите бяха направени в хода на самата 2026 г., когато предприятията вече трябваше да организират събирането на данни, вътрешните контроли, процесите по веригата на стойността и подготовката за независима проверка. Изборът между старите и преработените стандарти не решава този практически проблем, тъй като и в двата случая липсва пълен отчетен период при предварително известни и окончателни правила.

Допълнително следва да се отчете, че ангажиментът за сигурност по устойчивостта изисква изричен избор на регистриран одитор от компетентния орган на предприятието, а самите одитори също се нуждаят от време за подготовка и планиране на ангажимента. Поради това АИКБ предлага първият задължителен отчет за устойчивостта по променената рамка за предприятията от „първата вълна“, които остават в нейния обхват, да бъде за отчетната 2027 г. Това ще намали еднократната административна тежест и ще позволи първият отчет да бъде изготвен върху данни, събирани последователно през целия отчетен период.

8. ЗАКОН ЗА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ

АИКБ подкрепя привеждането на националната фискална рамка в съответствие с новите европейски правила и по-силното обвързване на бюджетното планиране със средносрочна траектория на нетните първични разходи. Особено положително оценяваме принципа трайно намаляване на приходите да бъде компенсирано с трайно намаляване на разходите, както и ограничаването на възможността преизпълнението на приходите през годината автоматично да бъде превръщано в нови разходи. За нас това е важна промяна във философията на управление на публичните финанси и по-високите приходи вследствие на инфлация, по-висок номинален БВП или по-добра събираемост не следва автоматично да генерират трайни нови разходни ангажименти.

Подкрепяме и въвеждането на предварителна оценка и приоритизация на национално финансираните публични инвестиции. Капиталовата програма трябва да бъде определяна според икономическата възвръщаемост, свързаността, производителността и ефекта върху потенциалния икономически растеж, а не като сбор от политически и ведомствени инвестиционни желания.

9. ЗАКОН ЗА ФИСКАЛНИЯ СЪВЕТ

АИКБ подкрепя укрепването на институционалната независимост и аналитичните функции на Фискалния съвет. Независимата оценка на макроикономическите прогнози и бюджетните допускания е особено необходима в условия на висока динамика на приходите и разходите и при преминаването към новата европейска фискална рамка.

Подкрепяме по-високите професионални критерии за членовете на Фискалния съвет, по-голямата прозрачност на дейността му и институционализирания достъп до информация. Независимата фискална институция трябва да има реален капацитет да оценява не само формалното съответствие с фискалните правила, но и качеството на макроикономическите допускания, устойчивостта на приходните оценки и трайния характер на разходните ангажименти.

АИКБ оценява представения пакет като преобладаващо положителен по отношение на редица структурни и административни промени, но същевременно идентифицира няколко предложения, които пораждаат съществени икономически и регулаторни рискове и следва да бъдат преразгледани.

За АИКБ стабилната, предвидима и конкурентна данъчна система е капитал за българската икономика и не следва да бъде подлагана на риск чрез краткосрочни решения за покриване на текущи бюджетни дефицити. Устойчивите публични финанси се постигат чрез икономически растеж, висока заетост, ефективни публични разходи, ограничаване на недеklarираната икономика и повишаване на събираемостта, а не чрез постоянно разширяване на данъчната тежест върху коректните данъкоплатци.

АИКБ остава на разположение за експертен диалог с Министерството на финансите и за участие в обсъждането на конкретните текстове с цел намиране на решения, които едновременно гарантират фискалната устойчивост, конкурентоспособността на българската икономика и предвидимостта на бизнес средата.

С УВАЖЕНИЕ,

**РУМЕН РАДЕВ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УПРАВИТЕЛНИЯ
СЪВЕТ НА АСОЦИАЦИЯ НА
ИНДУСТРИАЛНИЯ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ**